

Røldal som nasjonalt pilegrimsmål

– Et nasjonalt kultur- og reiselivsprosjekt med regional kraft!

Røldal 15. september 2026 | Røldal Pilegrimssenter

**Europeiske pilegrimsstader trekkjer millionar
av menneske – frå heile verda.**

**No er tida inne for å setje Røldal på det
internasjonale pilegrimskartet.**

10 grunnar til at Ullensvang og Vestland kan ta ei sentral rolle i eit nasjonalt pilegrimsprosjekt

Side	Innhold
04	1. Føremål, visjon og posisjon
06	2. Historisk grunnlag og særpreget til staden
08	3. Marknad, målgrupper og potensiale
18	4. Innhald, tilbod og opplevingar
21	5. Røldal som pilegrimsknutepunkt i Sør-Norge
23	6. Arkitektur – eit bygg for dei neste hundreåra
35	7. Lokal forankring og eigarskap
37	8. Inntektsmodell, finansiering og økonomi
42	9. Framdrift
48	10. Verknad for Røldal, Ullensvang og Vestland
49	Oppsummering
53	Kontaktinfo

The background image shows a detailed wooden ceiling. The upper part features painted panels with intricate floral and foliate designs in blue, gold, and brown. Below this, dark wooden beams cross in an 'X' pattern. The lower section consists of dark wood panels with a wavy, scale-like texture. Three ornate, carved wooden brackets are visible, supporting the structure. The overall style is traditional and decorative.

1. Føremål, visjon og posisjon

Formål

Røldal pilegrimssenter skal vera eit nasjonalt knutepunkt, ein regional kulturarena og ein levande stad for vandring, formidling, refleksjon og læring.

Senteret skal gi den lange pilegrimshistoria i Røldal kraft og relevans i vår tid.

Visjon

**Eit nasjonalt livssynope pilegrimsmål for vår tid
– der tusenårig kulturarv møter framtidens behov for
mening, vandring, naturopplevingar og tilhøyring.**

Posisjon

Røldal pilegrimssenter skal posisjonere Røldal som eit nasjonalt knutepunkt for pilegrimar og eit regionalt fyrtårn i Ullensvang for kultur, reiseliv, friluftsliv og verdiskaping.

Med stavkyrkja, krusifikset, fjellandskapet og dei historiske ferdselsvegane som kjerne skal senteret løfte fram ei av dei mest særmerkte kulturarvane i Ullensvang.

An aerial photograph of a Norwegian valley. In the foreground, there is a small village with several houses and green fields. A river flows through the valley, leading to a large lake in the middle ground. The background is dominated by steep, forested mountains, some of which have patches of snow on their peaks. The sky is blue with scattered white clouds.

2. Historisk grunnlag og særpreg

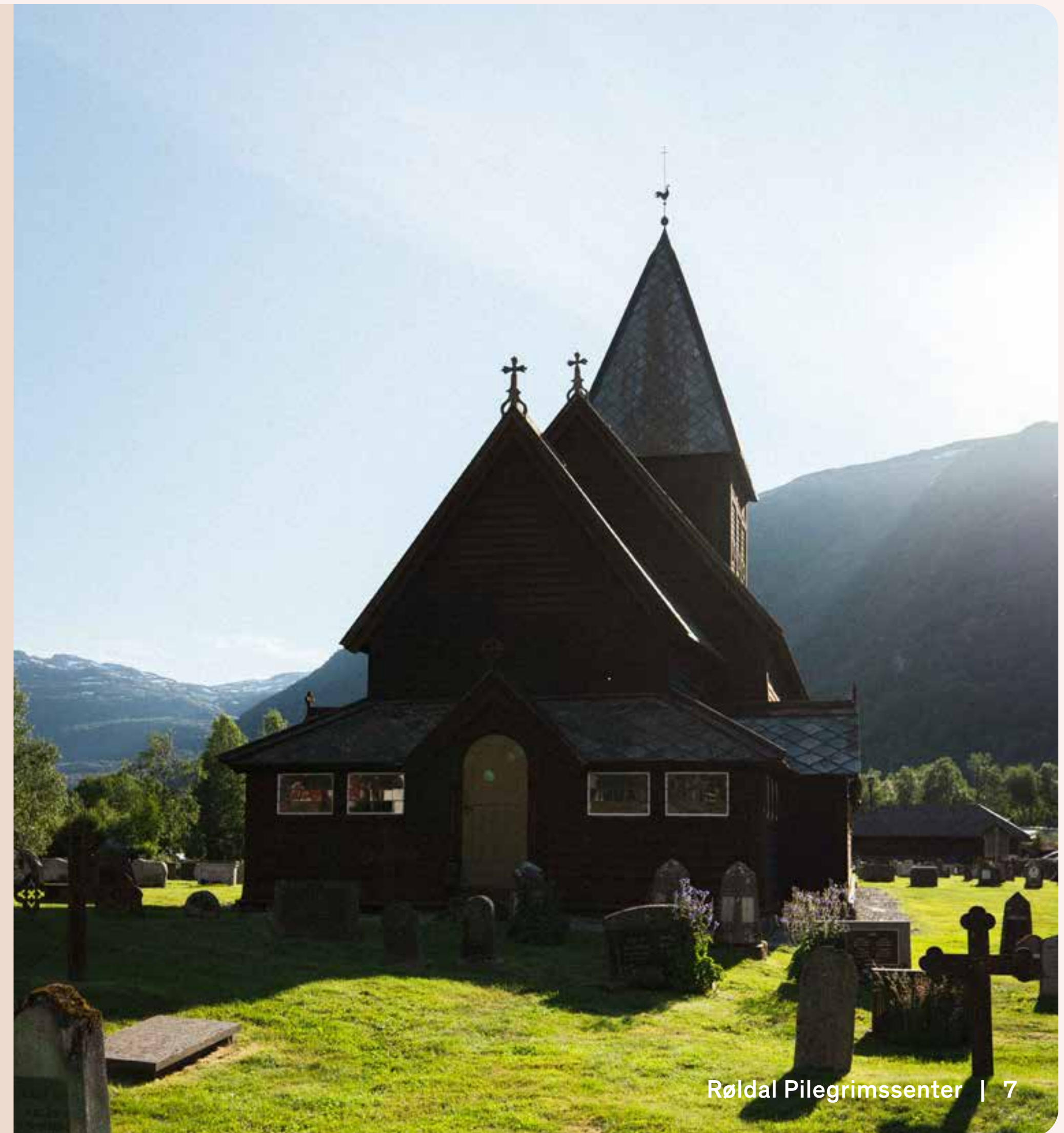
Røldal stavkyrkje frå begynnelsen av 1200-talet og det undergjerande krusifikset gjorde bygda til eit av dei viktigaste pilegrimsmåla i landet. I meir enn 700 år har menneske kome hit over fjellet – frå vest, aust, nord og sør – langs ferdselsvegar som no skal få ny betydning i utviklinga av Røldal som eit moderne pilegrimsmål.

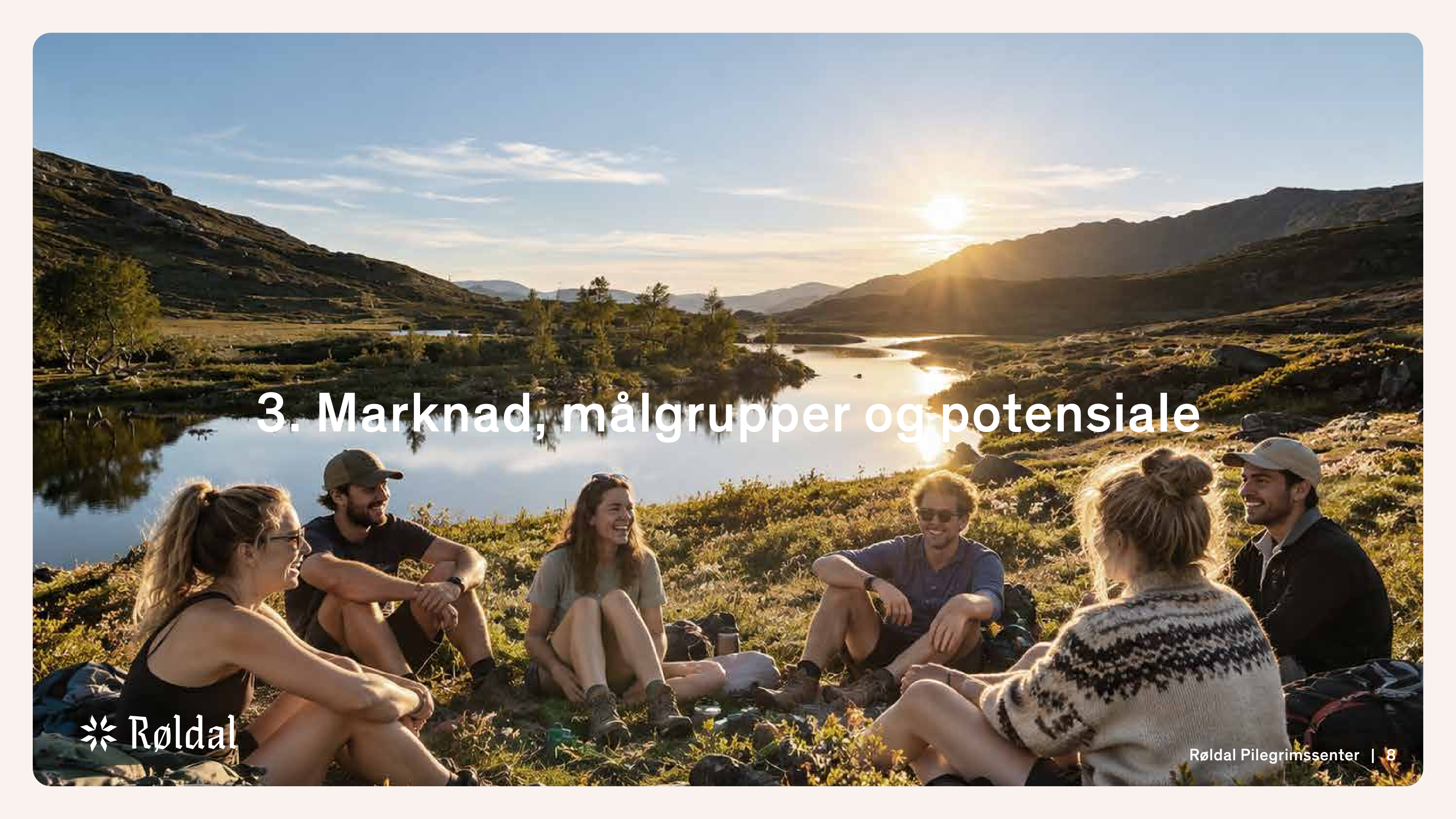
Stavkyrkja ligg midt i bygda, mellom fjella og vatnet, tett på dei gamle vegane, forteljingane og den levande bygda. Pilegrimstradisjonen er framleis aktiv gjennom årlege **pilegrimsstemne, pilegrimsvandringar og Røldalsspelet**. I 2025 hadde Røldal stavkyrkje **14 000 besøkjande**. Røldal stavkyrkje er den einaste stavkyrkja som framleis står på ein stad med dokumentert pilegrimstradisjon.

Dei **historiske pilegrimsvegane** frå Stavanger, Bergen, Sunnhordaland, Numedal, Setesdal og Telemark knyter Røldal til ein større geografi enn bygda sjølv.

Vegen frå Seljord over Haukelifjell har eit stort framtidspotensial ved at E134 gradvis blir lagt i tunnel – først Røldal-Seljestad og på sikt vidare mot Vågsli. I framtida kan gamle fjellvegar med mindre trafikk få ny verdi som kulturhistoriske vandringsvegar. På lengre sikt kan òg ei eventuell Vestlandsbane - lyntog over Haukeli - forsterke denne posisjonen, ved å knyte fjellbygda tettare til aksen mellom aust og vest.

Dette gir Ullensvang eit sterkt utgangspunkt: eit historisk pilegrimsmål som framleis har liv, landskap og kraft nok til å utviklast vidare til eit nasjonalt pilegrimsmål for vår tid – der tusenårig kulturarv møter framtidas behov for meining, vandring, naturopplevingar og tilhøyring.

A group of five people (three women and two men) are sitting on a grassy hill, looking out over a calm lake. The sun is setting behind the mountains in the distance, creating a warm, golden glow. The people are dressed in casual outdoor clothing, and some are wearing hats. The overall atmosphere is peaceful and scenic.

3. Marknad, målgrupper og potensiale

Marknad

Marknaden er allerede der: norsk reiseliv veks, pilegrimstrafikken aukar.

Røldal har både stavkyrkja, historiske vandreruter, årlege pilegrimsarrangement og eit etablert nasjonalt og internasjonalt besøksgrunnlag å byggje vidare på.

Pilegrimssenteret skal ellers gjere ei sårbar gjennomfartsbygd til ein tydeleg destinasjon før ny tunnel flyttar meir av trafikken ut av sentrum.

Dette betyr for Ullensvang at Røldal pilegrimssenter ikkje skal skape ein marknad frå null, men ta ein større del av ein eksisterande og veksande reiselivsmarknad:

- Noreg hadde **40,6 millionar kommersielle overnattingar i 2025**, ein vekst på **5,2 prosent**. Utanlandske gjester stod for størstedelen av auken. Vestland var det nest største reiselivsfylket med 6,2 millionar overnattingar, og om lag 45 prosent var utanlandske. (Kjelde: SSB, Overnattingsstatistikk 2025.)
- Turistane la igjen anslagsvis **164,4 milliardar kroner i Noreg i 2025**. Innovasjon Noreg peikar på potensialet for meir heilårsturisme og gjester som legg igjen større verdiar lokalt. (Kjelde: Innovasjon Noreg, Turistundersøkinga 2025.)
- Veksten i 2024 var størst utanom sommarsesongen, og turistane ønskjer lokal kultur og livsstil. Nær sju av ti utanlandske sommargjester vil kombinere natur og kultur – særleg rundreiseturistar. (Kjelde: Innovasjon Norge, Turistundersøkinga 2024.)
- Det vart registrert **22 316 pilegrimsovernattingar** langs dei ni norske pilegrimsledene i 2025. Desse er berekna å gi **47,1 millionar kroner i lokal og regional verdiskaping**. (Kjelde: Nasjonalt pilegrimssenter, Statistikk 2025)
Eksempel: Betalte overnattingar på Gudbrandsdalsleden og St. Olavsleden auka med 10,3 prosent frå 2024 til 2025. (Kjelde: Nasjonalt pilegrimssenter, Statistikk 2025)
- Av langvandrarane registrerte ved Nidaros pilegrimsgård kom 77 prosent frå Noreg, Tyskland, Nederland, Sverige og USA. (Kjelde: Nasjonalt pilegrimssenter, Statistikk 2025)

Samla peikar dette på ein tydeleg marknad for eit pilegrimstilbod i Røldal og Ullensvang som kombinerer natur, kulturhistorie og rundreise – og som kan forlenge opphalda og auke den lokale verdiskapinga.

Potensialet – sommerdestinasjon generelt

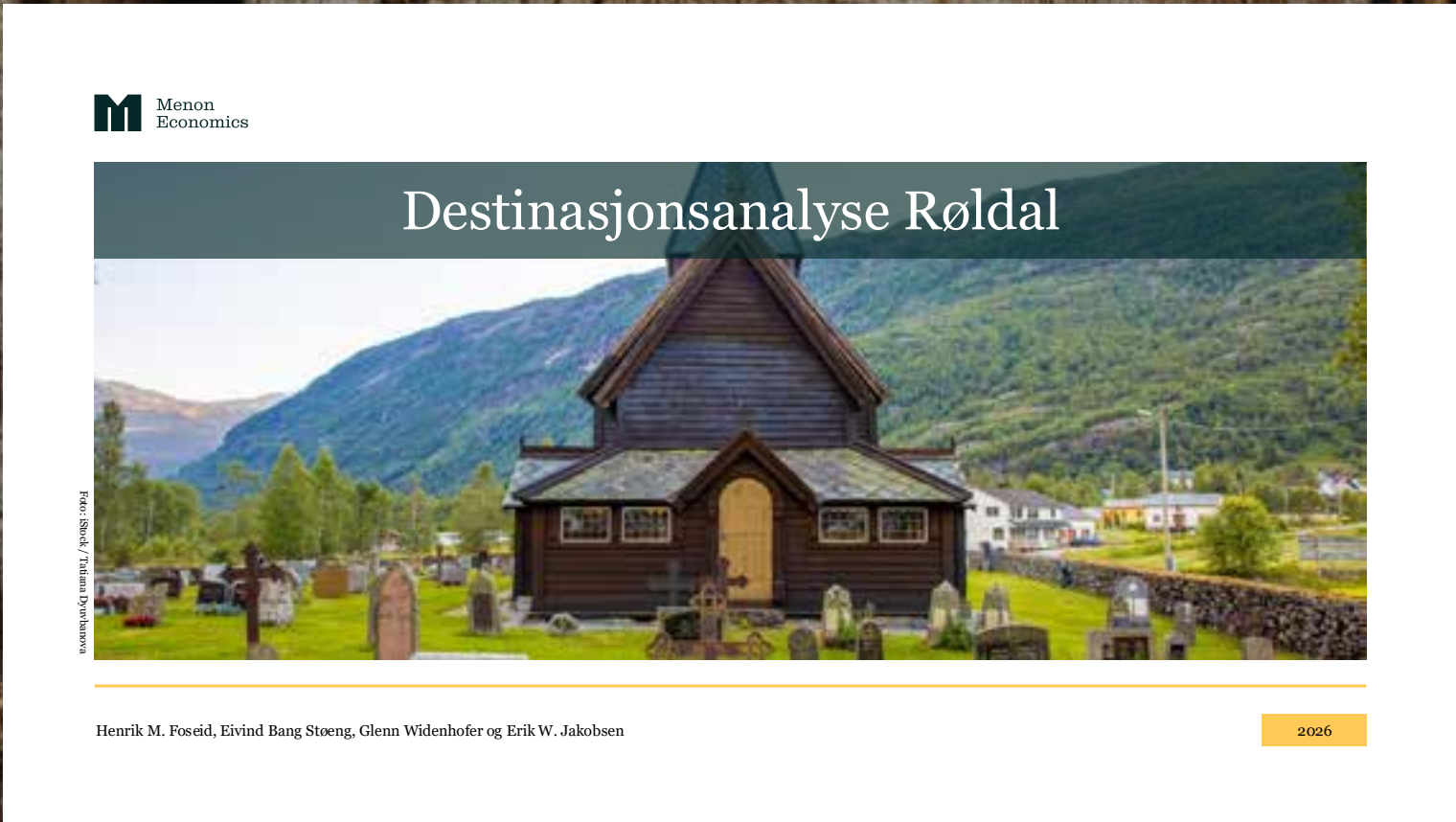
Stedsutviklingsarbeidet i Røldal er rettet mot lengre opphold, flere kombinerte opplevelser og økt helårsbruk, fordi bygda på 2030-tallet i større grad må være et reisemål i seg selv.

Potensialet bygger på Menon Economics si analyse *Destinasjonsanalyse for Røldal* og ringvirkningsanalysen *Røldal som sommerdestinasjon for nordmenn og EU-borgere*.

Sommerkonseptene generelt skal både forlenge oppholdet til rundreiseturister som allerede passerer Røldal, og tiltrekke nye besøkende. Ambisjonen er å øke antall overnattingsdøgn per gjest og utvikle salgbare produkter for venner, par og barnefamilier mellom 35 og 60 år.

Målgruppene er hovedsakelig norske og europeiske gjester, som allerede er godt representert i Røldal om sommeren. Oppgaven er derfor ikke først og fremst å bygge nye markeder, men å gi gjestene gode grunner til å bli lenger og bruke mer penger lokalt.

Analysen peker på et potensiell for sommerturisme generelt kan gi opptil **55 millioner kroner i verdiskaping** og understøtte nær **100 sysselsatte**, hvorav om lag 36 millioner kroner og 85 sysselsatte er direkte effekter, og 19 millioner kroner og 13 sysselsatte er indirekte effekter.

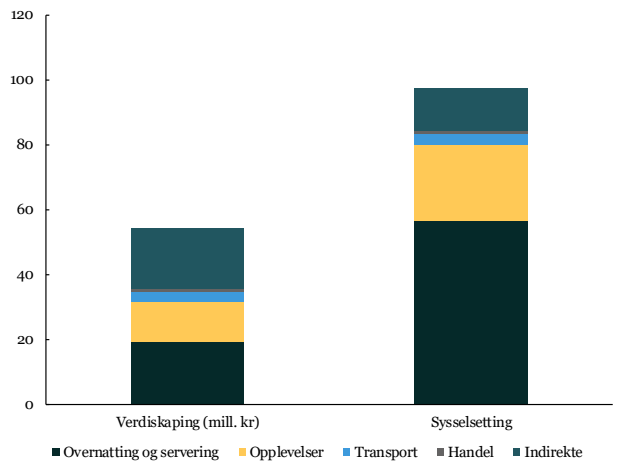
Ringvirkninger| Verdiskapings- og sysselsettingseffekter av sommerkonsept

Våre analyser viser at sommerkonseptet har potensial til å gi vesentlig høyere verdiskapings- og sysselsettingseffekter enn vinterkonseptet, drevet av at sommermarkedet allerede er volummessig moderat og at konseptet aktiverer økt døgnforbruk per gjest. Vi beregner at konseptet kan gi verdiskapingseffekter opp mot 55 millioner kroner, og understøtte rett i underkant av 100 sysselsatte når det er fullt ut innfaset. Effektene illustreres i figuren til høyre, og tar utgangspunkt i forbruket fra nye og eksisterende turister som oppholder seg i Røldal, og bruker penger i løpet av oppholdet.

Vi beregner de direkte ringvirkningseffektene til om lag 36 millioner kroner i verdiskaping og 85 sysselsatte i løpet av sommerhalvåret. Overnatting og servering står for den klart største andelen, med om lag 19 millioner kroner i verdiskaping og 57 sysselsatte. Opplevelser bidrar med 13 million kroner og 23 sysselsatte, og er konseptets viktigste vekstmekanisme. Opplevelser forventes å bli drevet av bygdarunden, guidede turer og utkikkspunkter som over tid omdannes til betalbare produkter, som driver både forlenget opphold og merforbruk per gjest. Opplevelsesforbruket lekker i liten grad ut av Røldal, og gir derfor forholdsvis sterke direkte effekter. Overnatting og transport har større geografisk lekkasje til Odda og øvrige deler av Ullensvang.

Vi beregner de indirekte effektene til å utgjøre om lag 19 millioner kroner og 13 sysselsatte. Sommerkonseptets aktivitetsnivå er betydelig, og vi forventer at det europeiske rundreisesegmentet vil utgjøre en stadig viktigere del av forbruket. Dette gir grunnlag for aktørenes kjøp av varer og tjenester hos sine underleverandører innen alt fra logistikk, vedlikehold, forretningsmessige tjenester og matleveranser til overnattings- og serveringsstedene. På lik linje med vinterkonseptet beregner vi at de indirekte effektene i stor grad tilfaller aktører utenfor Røldal. Det endelige omfanget avhenger likevel av hvor tett sammenkoblet næringslivet i Røldal er med lokale og regionale leverandører.

Forventede ringvirkningseffekter av tilreisendes forbruk i Røldal i løpet av sommerhalvåret, utløst av sommerkonseptet. Kilde: Menon Economics

Potensialet – pilgrimsdestinasjon

Pilegrimssenteret skal vere ett av disse produktene som gjer denne omstillinga mogleg: driftsinntekter frå pilegrimssenteret, årshjul for arrangement og aktivitetar, pilegrimsstemne, skule- og gruppeprodukt utanfor høgsesong, samarbeid og pakkar frå Stavanger, Bergen, Sunnhordaland, Numedal, Setesdal og Telemark, og ei fysisk kopling mellom kyrkja og eit nytt senter som kommunen alt har lagt til rette for i områdeplanen.

Siden pilegrimssenteret er ett av flere sommerprodukter i Menons analyse, og dnene ikke fordeler effektene på enkeltprosjekter, bør målet legges tydelig under totalpotensialet for sommerturismen.

Et nøkternt styringsmål kan være:

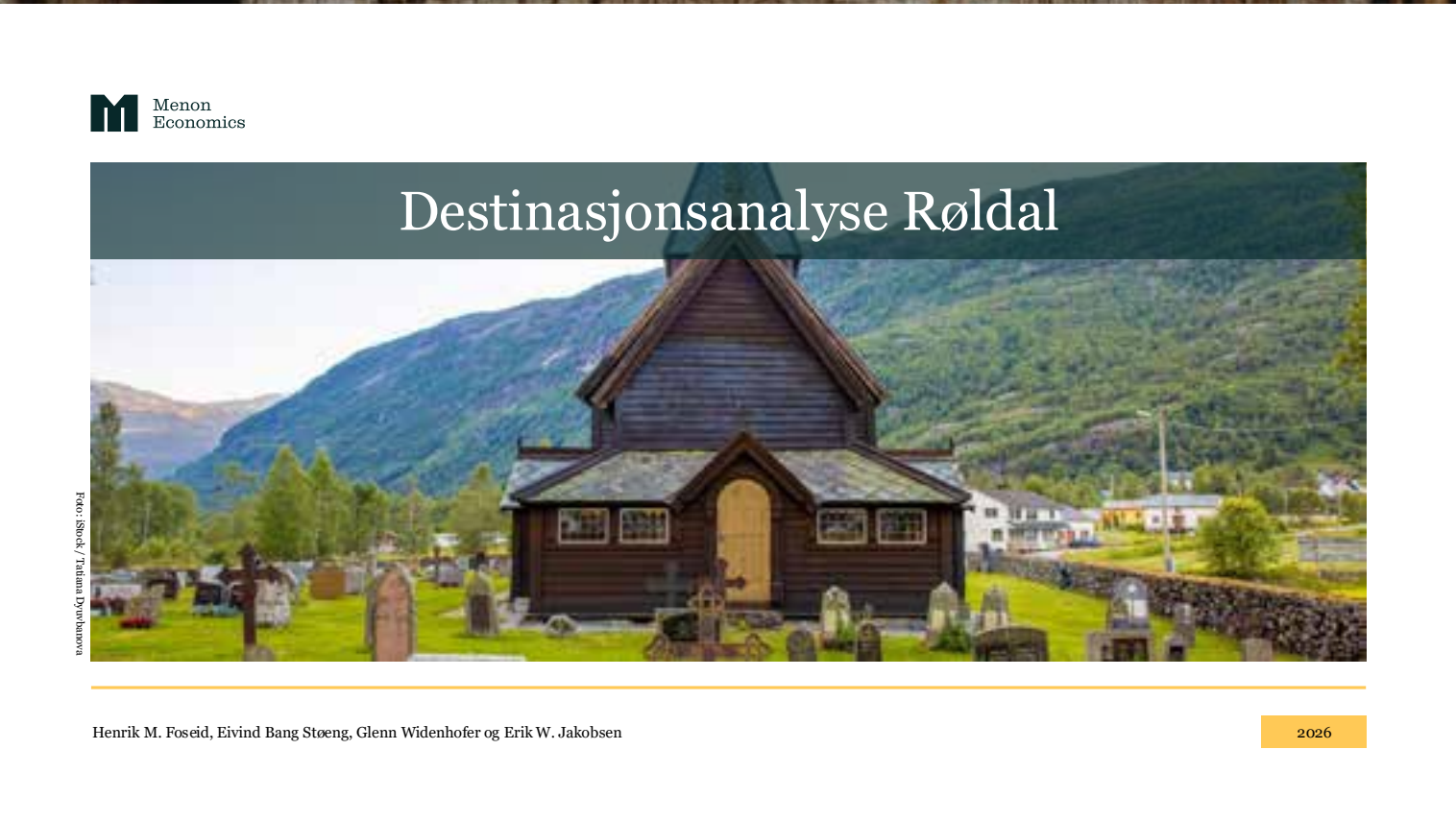
Når pilegrimssenteret og Røldal som pilegrimsknutepunkt er i drift fra 2030, er målet å bidra til **3–5 millioner kroner i årlig verdiskaping**, understøtte **5–8 sysselsatte** (på senteret) – basert på **25 000 besøkande**.

Økt etterspørsel etter overnatting, servering, guiding, kultur- og opplevelsesprodukter vil gi ytterlege verdiskaping.

Merknad:

Dette tilsvarer omtrent 5–9 prosent av Menons samlede potensial på 55 millioner kroner og nær 100 sysselsatte i deres prognoser.

Estimatet for verdiskaping framstår som en forsiktig andel for ett sentralt produkt i det samlede sommerkonseptet.

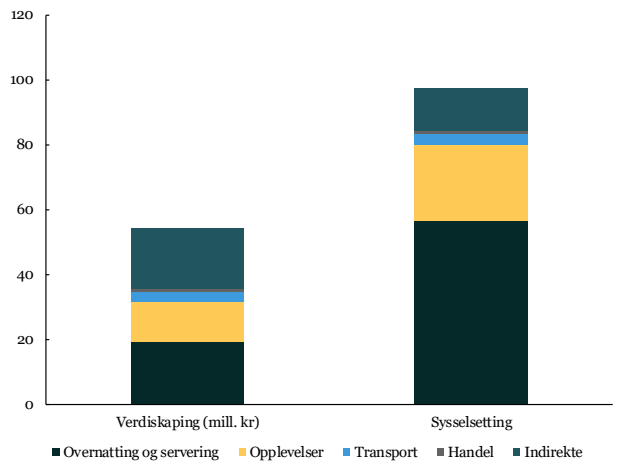
Ringvirkninger| Verdiskapings- og sysselsettingseffekter av sommerkonsept

Våre analyser viser at sommerkonseptet har potensial til å gi vesentlig høyere verdiskapings- og sysselsettingseffekter enn vinterkonseptet, drevet av at sommermarkedet allerede er volummessig moderat og at konseptet aktiverer økt døgnforbruk per gjest. Vi beregner at konseptet kan vi verdiskapingseffekter opp mot 55 millioner kroner, og understøtte rett i underkant av 100 sysselsatte når det er fullt ut innfaset. Effektene illustreres i figuren til høyre, og tar utgangspunkt i forbruket fra nye og eksisterende turister som oppholder seg i Røldal, og bruker penger i løpet av oppholdet.

Vi beregner de direkte ringvirkningseffektene til om lag 36 millioner kroner i verdiskaping og 85 sysselsatte i løpet av sommerhalvåret. Overnatting og servering står for den klart største andelen, med om lag 19 millioner kroner i verdiskaping og 57 sysselsatte. Opplevelser bidrar med 13 million kroner og 23 sysselsatte, og er konseptets viktigste vekstmekanisme. Opplevelser forventes å bli drevet av bygderrunden, guidede turer og utkikspunkter som over tid omdannes til betalbare produkter, som driver både forlenget opphold og merforbruk per gjest. Opplevelsesforbruket lekker i liten grad ut av Røldal, og gir derfor forholdsvis sterke direkte effekter. Overnatting og transport har større geografisk lekkasje til Odda og øvrige deler av Ullensvang.

Vi beregner de indirekte effektene til å utgjøre om lag 19 millioner kroner og 13 sysselsatte. Sommerkonseptets aktivitetsnivå er betydelig, og vi forventer at det europeiske rundreisesegmentet vil utgjøre en stadig viktigere del av forbruket. Dette gir grunnlag for aktørenes kjøp av varer og tjenester hos sine underleverandører innen alt fra logistikk, vedlikehold, forretningsmessige tjenester og matleveranser til overnattings- og serveringsstedene. På lik linje med vinterkonseptet beregner vi at de indirekte effektene i stor grad tilfaller aktører utenfor Røldal. Det endelige omfanget avhenger likevel av hvor tett sammenkoblet næringslivet i Røldal er med lokale og regionale leverandører.

Forventede ringvirkningseffekter av tilreisendes forbruk i Røldal i løpet av sommerhalvåret, utløst av sommerkonseptet. Kilde: Menon Economics

Trender

Klimaendringane er i ferd med å endre reiselivet i Europa. Når somrane i sør blir varmare, søker fleire reisande nordover – mot kjøligare landskap, rolegare tempo og naturnære opplevingar.

BBC omtalar allereie St. Olavsvegane som ein «cool Camino» – eit nordleg alternativ til dei meir kjende pilegrimsvegane i Sør-Europa som for eksempel Camino de Santiago. Samstundes melder Nasjonalt pilegrimssenter om aukande interesse for norske pilegrimsleder, mellom anna frå europeiske vandrarar som ønskjer eit meir behageleg klima.

For Ullensvang og Røldal opnar dette eit nytt mulighetsrom. Her kan pilegrims-tradisjonen, stavkyrkja, fjellandskapet og dei gamle ferdselsvegane møte framtidens behov for vandring, meining, kulturarv og naturopplevingar – i eit kjøligare klima.

Pilegrimssenteret kan difor bli meir enn eit kulturhistorisk prosjekt. Det kan bli eit konkret svar på korleis Ullensvang utviklar eit berekraftig, klimatilpassa og verdiskapande reiseliv for framtida.

Kjelder: BBC Travel: The “cool Camino”: Why hikers are heading north / NRK: Pilegrimer velger kjølig vandring i Norge / Nasjonalt pilegrimssenter. PILEGRIMSLEDEN Flere pilegrimer i 2025

Trender

Pilegrimsvandring i vekst – og i endring

Pilegrimsvandring veks som reiseform i Noreg, samstundes som nye målgrupper finn vegen til pilegrimsleiene. Det handlar ikkje berre om tru i tradisjonell forstand, men om vandring med meining: å søkje ro, retning, fellesskap, sorgbearbeiding, natur, kulturarv og tilhøyrsl.

Artiklane viser eit viktig skifte: Pilegrimsvandring opnar rom for menneske i ulike livssituasjonar – på tvers av tru, livssyn, alder, bakgrunn og sosial status.

Her møtest den historiske pilegrimstradisjonen og framtidens behov for å høyre til, dele erfaringar og finne ny kraft gjennom vandring.

Røldal Pilegrimssenter skal byggje vidare på denne utviklinga – som eit ope, inkluderande og nasjonalt målpunkt for vandring med meining.

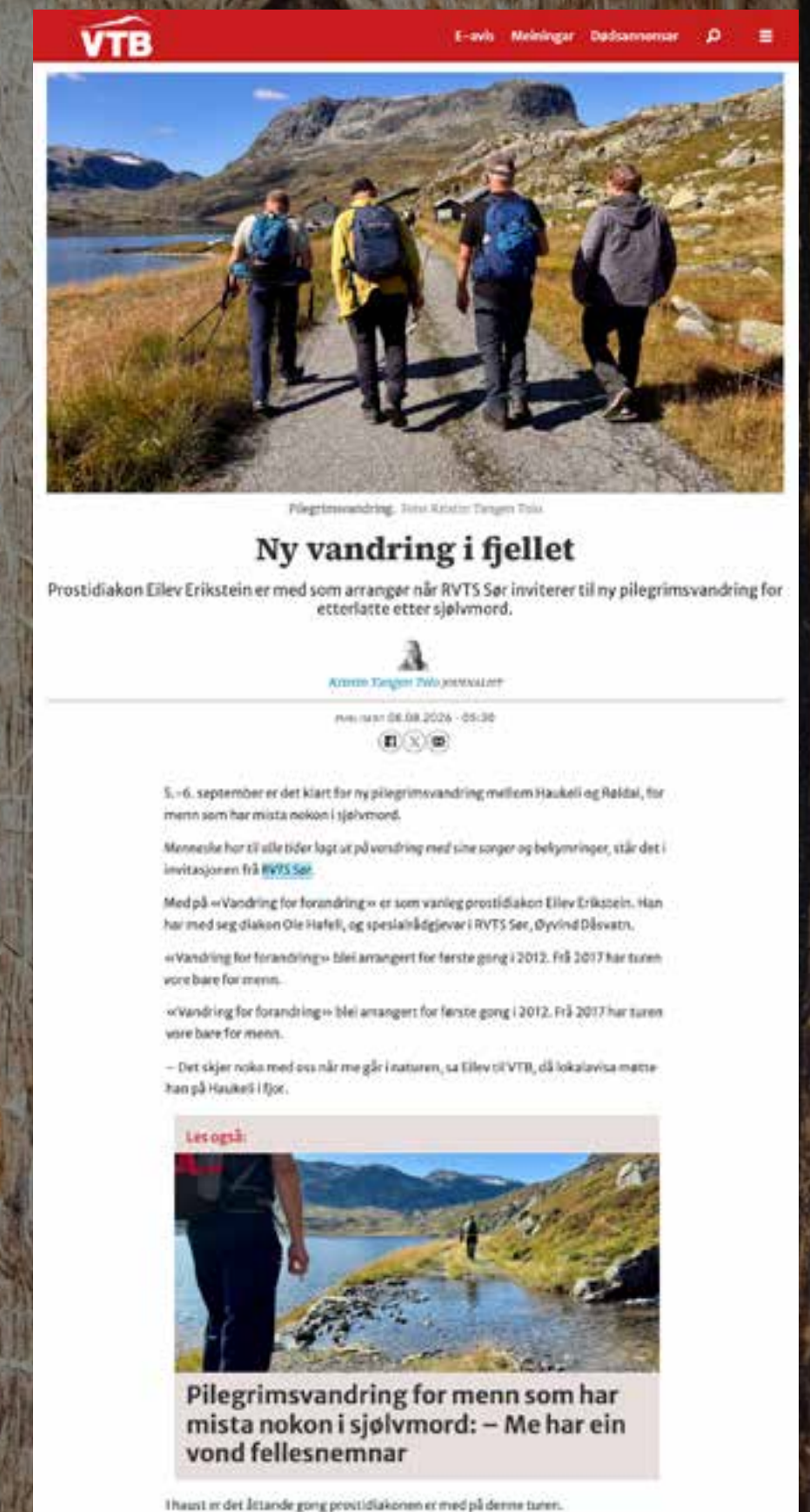
– Jeg tror det som skiller en pilegrim fra en hvilken som helst fotturist, er at du er på vei mot noe hellig. Du vet at du går der generasjoner før deg har gått. Det er en vei du ikke går alene.

Anne Kristin Aasmundtveit,
forfatter og forlagsredaktør i Verbum

Kjelder: VTB Ny vandring i fjellet
VÅRT LAND Pilegrimstur ble fineste sommerferie

– Jeg kjenner ingen tanke så tung at man ikke kan gå fra den

Søren Kierkegaard

Kva og kven er egentleg ein pilegrim – og ein moderne pilegrimsturist?

Historisk er ein pilegrim ein person som legg ut på ei reise av åndelege eller religiøse årsaker. Målet med pilegrimsferda har ofte vore å søkje fordjuping, helbreding, tilgiving eller nærleik til det heilage ved ein særskild stad.

I dag er pilegrim igjen blitt ei sterk europeisk reiseform. Ikkje berre som religiøs praksis, men som vandring med meining – der menneske søkjer natur, kulturarv, stillhet, refleksjon, helse og læring.

Den truande pilegrimen

– vandrar eller reiser av religiøs plikt, bøn, takk eller heling. For denne målgruppa er stavkyrkja, krusifikset, pilegrimsstemnet og Røldal som heilagstad sjølve kjernen.

Den moderne søkjaren

– søkjer stillheit, meining, overgang eller retning. Dette er menneske som vil kome nærare seg sjølve gjennom vandring, natur og refleksjon.

Kulturarv-reisande

– vil lære noko nytt, forstå samanhengar og oppleve historie, arkitektur, landskap, lokal mat, handverk og forteljingar. For denne målgruppa skal Røldal gi tilgang til ei levande kulturarv – ikkje berre som informasjon, men som oppleving.

(Slow-) adventure-vandraren

– søkjer natur, meistring og enkelhet. Dette er menneske som vil bruke kroppen, gå lengre etappar, utforske ukjent landskap og utfordre komfortsona.

Læringsreisende

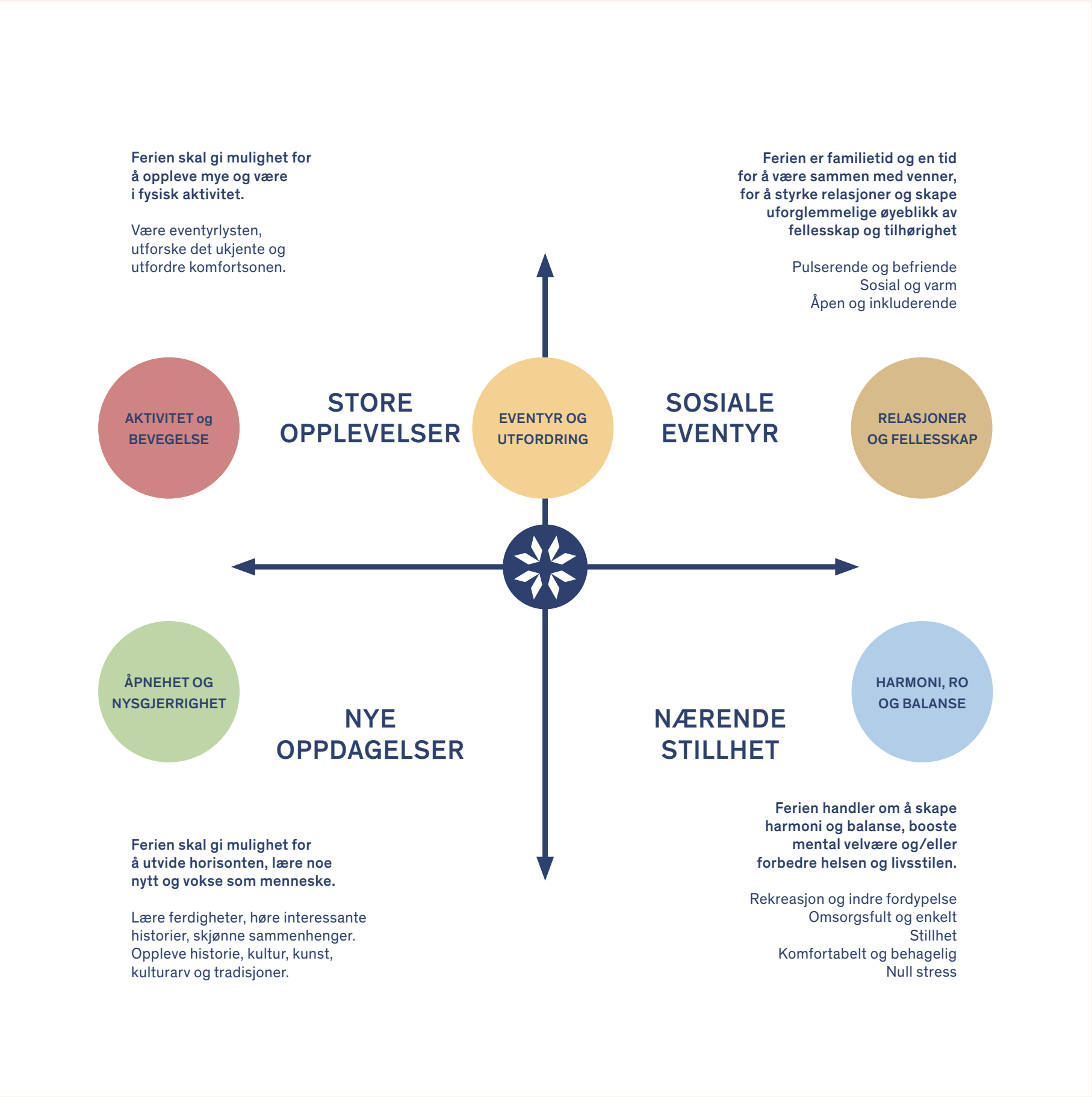
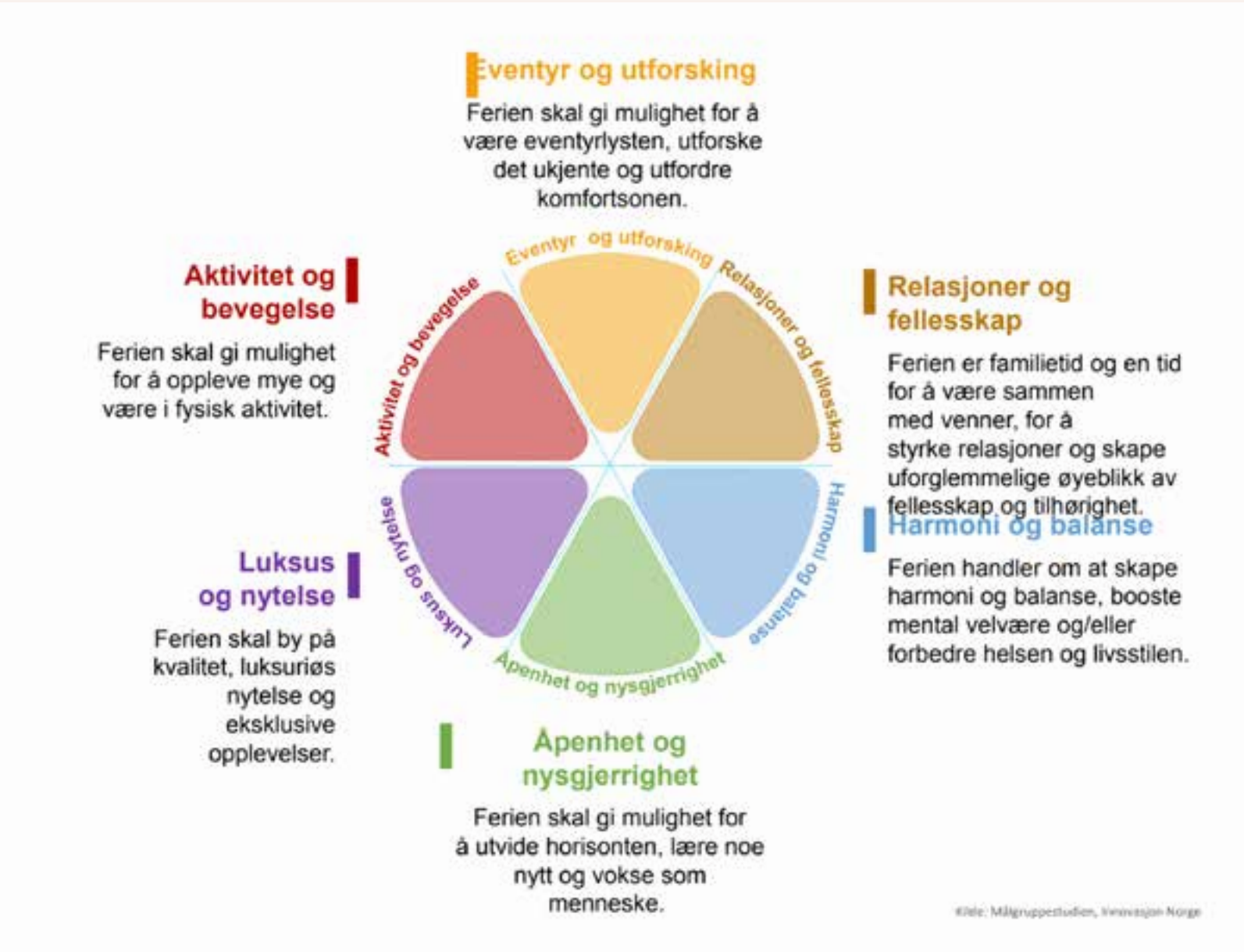
– reiser for å lære: handverk, musikk, mat, språk, naturkunnskap, hausting, jakt, fiske og tradisjonar. Denne målgruppa gir pilegrimssenteret eit heilårleg potensial, med kurs, samlingar, vandringar og formidling som skaper liv i bygda også utanom høgsesong.

Skular, barn og unge

– skal møte Røldal si kulturhistorie gjennom vandring, forteljing, praktisk læring og møte med kyrkja, landskapet og bygda. Dette gjer pilegrimssenteret til ein arena for kunnskap, identitet og lokal stolthet – for heile Ullensvang. Kanskje er framtidens konfirmasjonsundervisning, ein vandring?

→ Felles for fleire av målgruppene er at dei ønskjer å dele opplevinga med familie, vener, kollegaer eller grupper. Her handlar pilegrimsvandringa om fellesskap, tilhøyrse, samtalar undervegs og felles minne – ikkje berre om å nå eit mål.

Pilegrimsprodukta skal utviklast for fleire av kjernemålgruppene i Røldals målgruppekompass, basert på Innovasjon Norge si målgruppestudie.

STORE OPPLEVELSER

Ferien skal gi mulighet for å oppleve mye og være i fysisk aktivitet.

Være eventyrlysten, utforske det ukjente og utfordre komfortsonen.

AKTIVITET og BEVEGELSE

EVENTYR OG UTFORDRING

RELASJONER OG FELLESSKAP

SOSIALE EVENTYR

Ferien er familietid og en tid for å være sammen med venner, for å styrke relasjoner og skape uforglemmelige øyeblikk av fellesskap og tilhørighet

Pulserende og befriende
Sosial og varm
Åpen og inkluderende

ÅPNEHET OG NYSGJERRIGHET

Ferien skal gi mulighet for å utvide horisonten, lære noe nytt og vokse som menneske.

Lære ferdigheter, høre interessante historier, skjønne sammenhenger. Oppleve historie, kultur, kunst, kulturarv og tradisjoner.

NYE OPPDAGELSER

HARMONI, RO OG BALANSE

Ferien handler om å skape harmoni og balanse, booste mental velvære og/eller forbedre helsen og livsstilen.

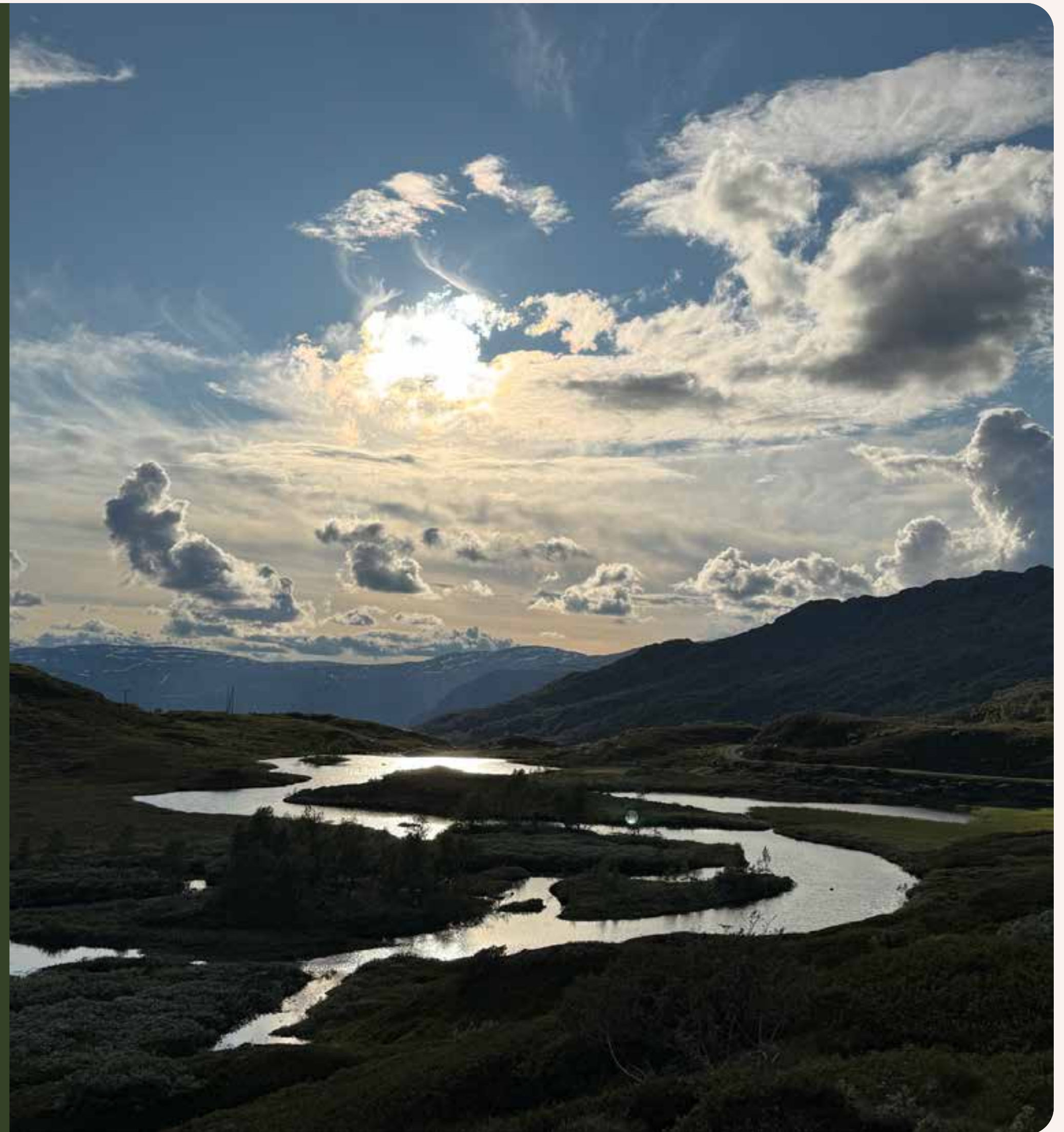
Rekreasjon og indre fordypelse
Omsorgsfullt og enkelt. Stillhet
Komfortabelt og behagelig
Null stress

NÆRENDE STILLHET

– Nordmenn tror
på Gud, på Allah,
på Altet og på
Ingenting.

Kong Harald

✻ Røldal

A photograph of the Røldal Pilegrimssenter building, a long, low structure with a dark wood-clad roof and walls. A large section of the front facade is composed of floor-to-ceiling glass windows, revealing an interior with people seated at tables. The building is situated in a grassy field with a paved path in the foreground. To the left, there are several trees, including a prominent white-barked tree. In the background, rugged mountains are visible under a clear sky. A person in a bright yellow outfit is walking away from the building on the path, and another person is standing near the entrance. The text "RØLDAL PILEGRIMSSENTER" is visible on the right side of the building's facade.

4. Innhold, tilbud og opplevingar

Røldal Pilegrimssenter skal vere meir enn eit bygg ved stavkyrkja. Det skal vere ein livssynopen motor som gjer pilegrimshistoria om til opplevingar, læring, vandringar, møteplassar og lokal verdiskaping gjennom året.

Innhald

- **Mottak og vertskap**

Eit tydeleg første møte med Røldal: informasjon, rutevegleiing, pilegrimspass, stempel, booking, guiding og praktisk hjelp for vandrarar og besøkande.

- **Formidling og utstillingsrom**

Film, lyd, bilete og forteljing som gir besøkande ei oppleving av Røldal før dei går vidare til kyrkja, bygda eller landskapet. Ei sterk og tilgjengeleg forteljing om stavkyrkja, krusifikset, pilegrimstradisjonen, ferdselsvegane, fjellandskapet og bygda.

- **Bibliotek – fordjupings- og stillerom**

Eit roleg rom for kunnskap, lesing, refleksjon og fordjuping.

- **Kafé og museumsbutikk**

Lokal mat, enkel servering, bøker, kart, pilegrimsprodukt, handverk og lokale varer – eit viktig grep for å auke lokal verdiskaping.

- **Syningsrom**

- **Kurs- og samlingsrom**

Rom for foredrag, skuleopplegg, seminar, kurs, pilegrimssamlingar og mindre kulturarrangement.

Årshjul – aktivitetar i senteret

- **Tru og kirkelege aktivitetar**

Pilegrimsstemnet, høgtider, bøn, song og kristen tradisjon skal ha ein naturleg plass.

- **Livssynsopne aktivitetar**

Stillheit, refleksjon, naturkontakt alle årstider, heling, livsoverganger og indre fordjuping skal formidlast på ein ikkje-dogmatisk måte, open for alle.

- **Læring og kulturformidling**

Pilegrimssenteret skal utvikle eit eige, kuratert kurs- og læringsprogram der kurs, opphald, mat og lokale fasilitetar blir del av same besøksgrunnlag. Eksempel: handverk, musikk, mattradisjonar, språk, naturkunnskap, hausting, jakt, fiske, forteljing og pilegrimstradisjon.

- **Skule, barn og unge**

Pilegrimssenteret skal gi skular og unge ei konkret inngang til lokal historie, kyrkje, landskap, handverk, forteljingar og identitet. Natur, vandring og refleksjon som del av konfirmasjonsundervisningen.

Årshjul – aktivitetar rundt senteret

- **Korte guida/digitalt sjølvguida opplevingar i Røldal**

Stavkyrkja, Bygderunden, kulturmiljø, arkitektur, bygdemuseum, ferdselsvegar stølsvandringar og forteljingar i landskapet, i sammanhang med øvrig stadsutvikling i Røldal.

- **Fleirdagars pilegrimsvandringar mot Røldal**

Utvikling av guida/sjølvguida historiske vandringsretningar med Røldal som målpunkt: Bergen-Røldal, Stavanger-Røldal og Seljord-Røldal.

- **Kort vandring med meining**

Produkt for dei som søker stillheit, refleksjon, natur, overgang, læring eller fysisk meistring – frå lette dagsturar til kortare arrangement.

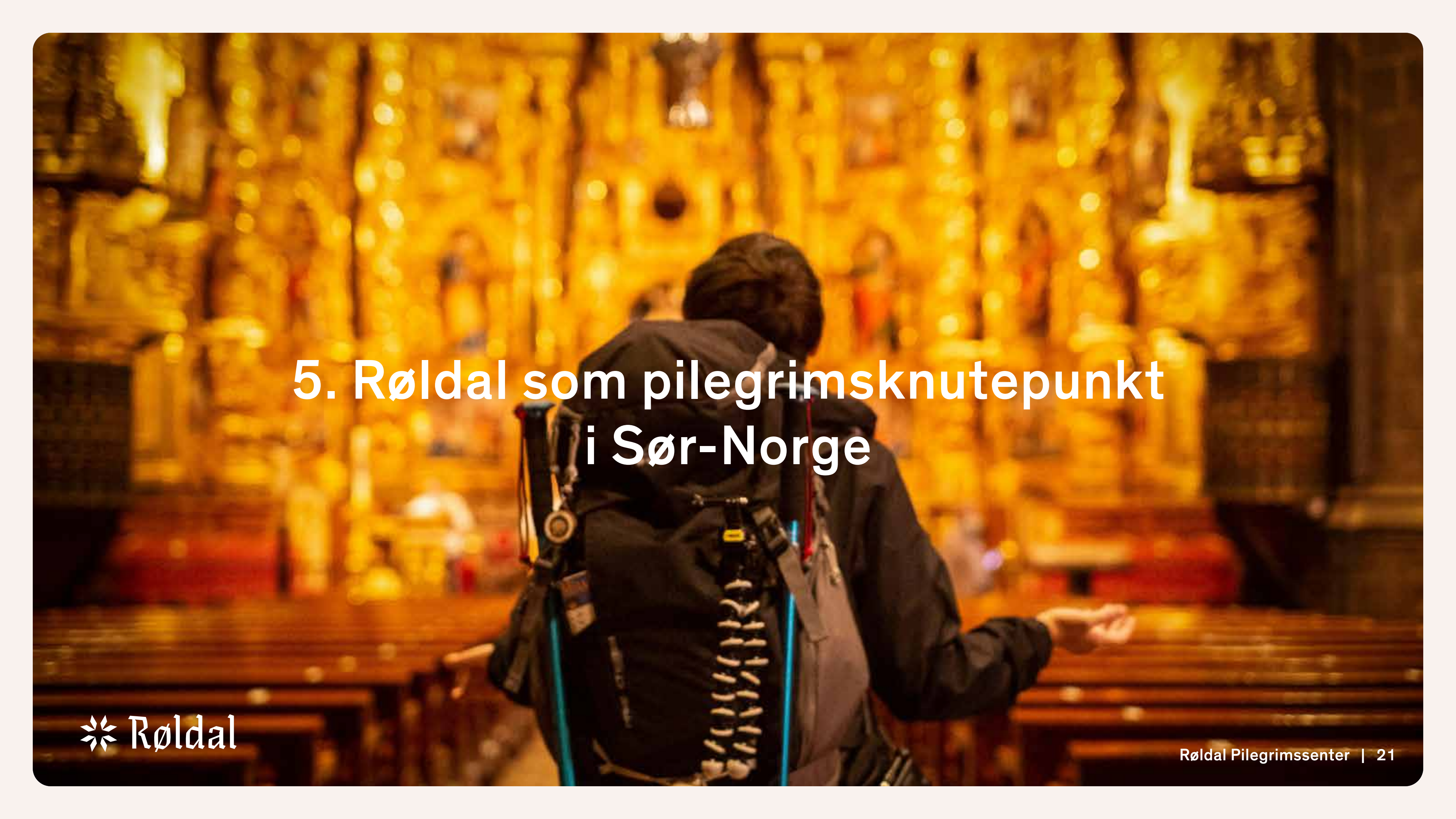
- **Fasiliterte naturretreat og fordjupingsopphald**

Tilbod der fjella, stillheita, kyrkja og senteret blir ramma rundt ro, refleksjon og ny retning.

- **Pakker med lokale aktørar**

Overnatting, mat, guiding, kurs, transport og kulturinnhald skal setjast saman til salbare produkt som styrker næringslivet i Røldal og Ullensvang.

Til saman vil arrangement i og rundt senteret gi bygda eit heilårleg innhald som aukar verdiskapinga per døgn: fleire kursdeltakarar, fleire overnattingar, meir bruk av lokal mat, fleire møteplassar og betre grunnlag for servering, guiding og lokale tenester – også utanom høgsesong.

A person with a large black backpack and a blue trekking pole is seen from behind, standing in a church. The church interior is filled with many lit candles, creating a warm, golden glow. The person is looking towards the altar area.

5. Røldal som pilegrimsknutepunkt i Sør-Norge

For Ullensvang handlar dette om å plassere Røldal tydeleg inn i den nasjonale pilegrimssatsinga som eit naturleg pilegrimsknutepunkt i Sør-Norge.

Norge har allereie ei etablert pilegrimsstruktur gjennom bl.a. Kystleden, Pilegrimsleden/St. Olavsvegane til Trondheim, med Nidarosdomen som hovudmål.

Røldal har ei særleg rolle i denne pilegrimshistoria. Røldal stavkyrkje er den einaste stavkyrkja som framleis står på ein stad med dokumentert pilegrimstradisjon.

Med stavkyrkja, krusifikset og dei historiske ferdselsvegane frå aust, vest, sør og nord har bygda eit unikt grunnlag for å ta ein tydeleg nasjonal posisjon.

Målet er at Røldal skal bli eit naturleg knutepunkt for pilegrimar, vandrarar og besøkande som søker stillheit, vandring og møte med vår felles kulturarv – på tvers av tru og livssyn.

Slik kan dei gamle vegane få ny betydning i ei moderne pilegrimssatsing – med Røldal, fjellbygda i Hardanger, som eit nasjonalt knutepunkt i vest.

Seks historiske pilegrimsvegar:

Bergen – Røldal

Ei vestleg rute som knyter Røldal til Bergen, Hardanger og gamle ferdselsvegar frå kyst og fjord mot fjellbygda.

Sunnhordaland – Røldal

Ei vestleg fjellrute frå Etne og over Saudafjella.

Stavanger – Røldal

Ei sørvestleg rute gjennom Rogaland, Ryfylke, Sauda og Suldal – med stort potensial for samarbeid på tvers av kommune- og fylkesgrenser.

Telemark – Røldal

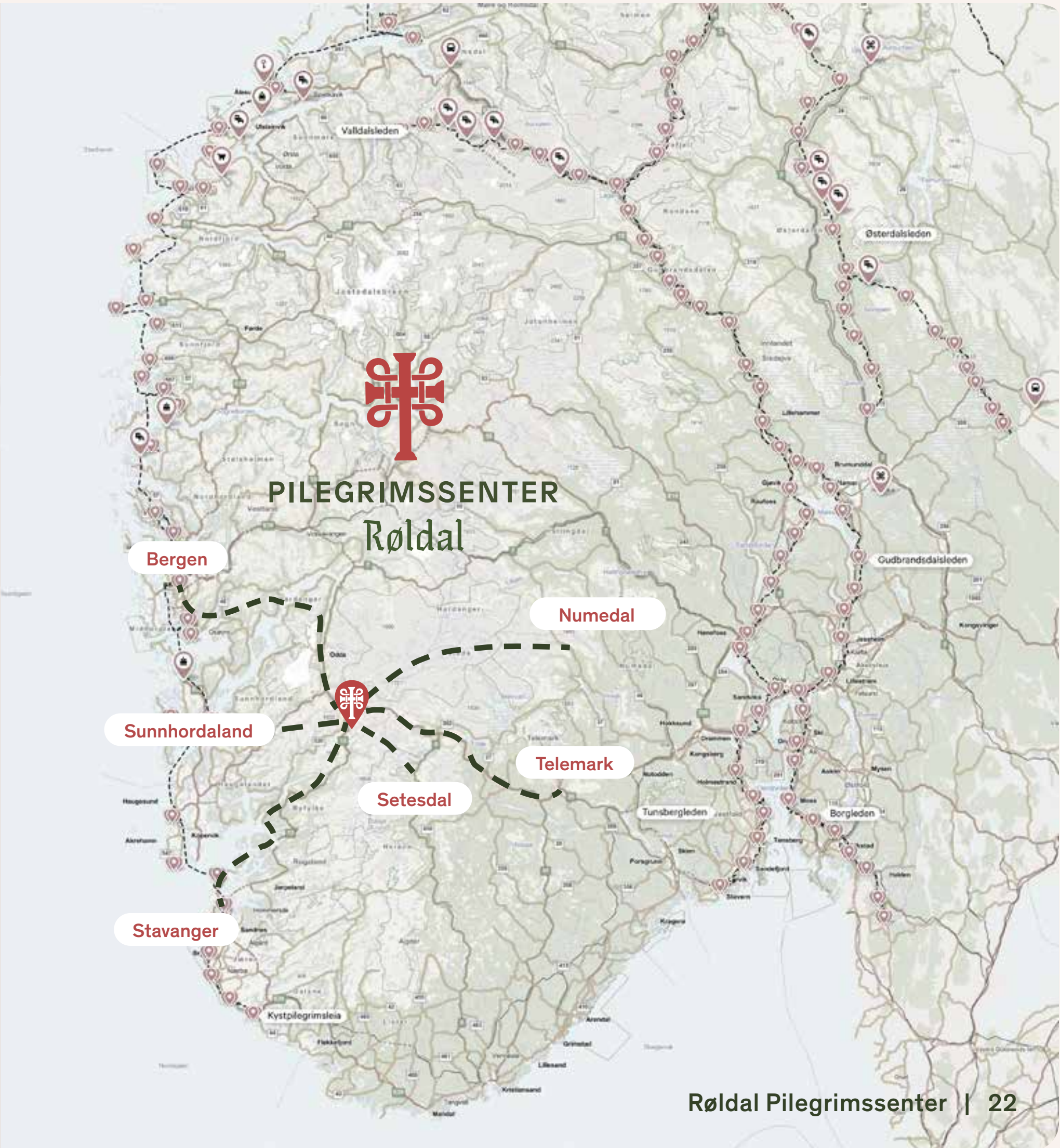
Ei austleg fjellrute over Telemark og Haukelifjell. Når E134 gradvis blir lagt i tunnel, skal eldre fjellvegar og ferdselslandskap få ny verdi som stille, kulturhistoriske vandringsvegar mot Røldal.

Setesdal – Røldal

Ei austleg fjellrute gjennom høyfjell, delvis langs DNT-rute.

Numedal – Røldal

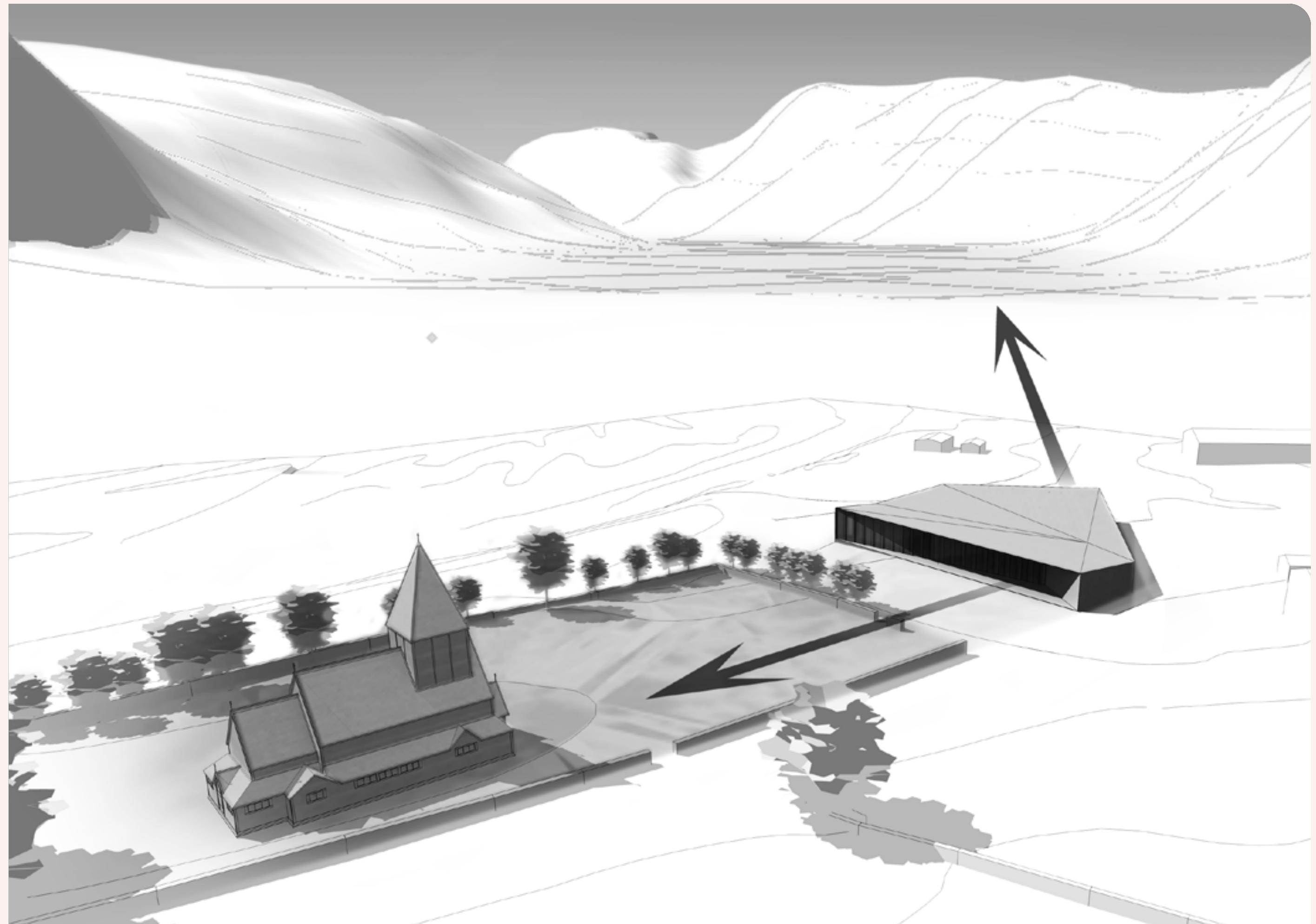
Ei austleg rute frå Nore/Rollag og over Hardangervidda.

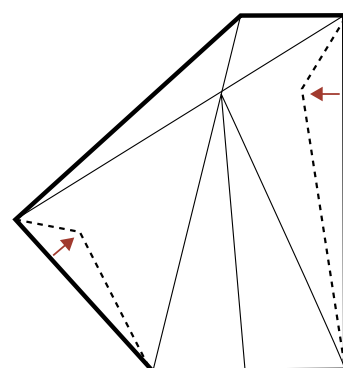
An aerial photograph of the Røldal Pilegrimssenter. On the left is a traditional wooden church with a steep, shingled roof and a small steeple. To the right is a modern, single-story building with a flat roof and large windows. The buildings are situated in a green valley with a stone wall and a paved path in the foreground. In the background, there are large, rugged mountains and a body of water under a clear sky.

6. Arkitektur – eit bygg for dei neste hundreåra

– Akse med synslinje
til både kirken
og naturen

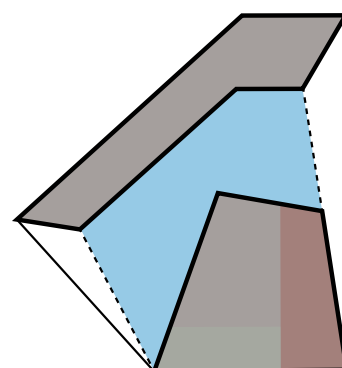

Dette er ei illustrasjon frå konkurransen, før bygget vart redusert i storleik. Vi brukar henne fordi ho viser det viktigaste arkitektoniske grepet: siktlinja og aksen både mot stavkyrkja og mot naturen. Bygget er sidan komprimert, men hovudideen ligg fast.

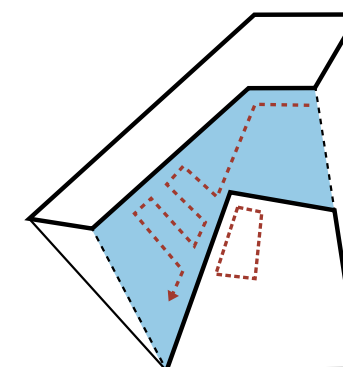
INNTRUKNE FASADEPARTIER

- definerer plassrom mot kirkebakken
- ytre oppholdssoner

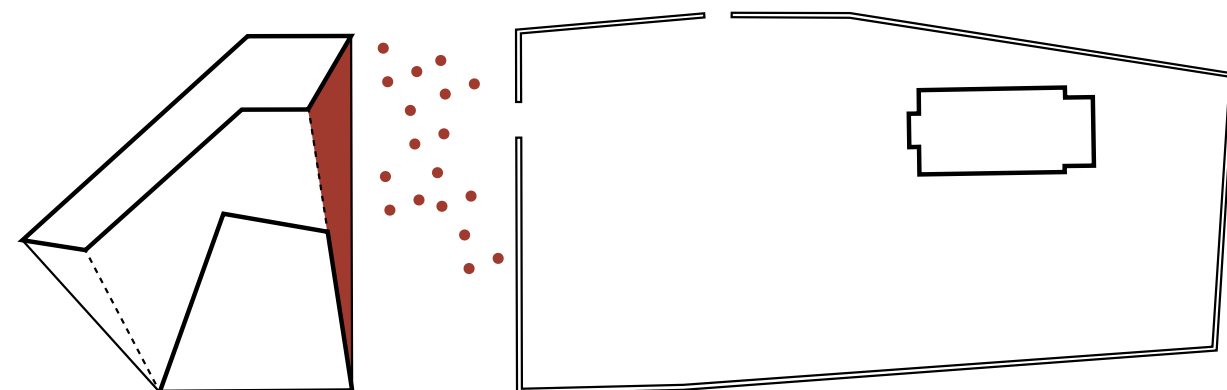
HOVEDORGANISERING

- teknisk rygg mot nord
- publikumsdel i spalten
- kirkedel mot stavkirken
- administrativ del mot sør

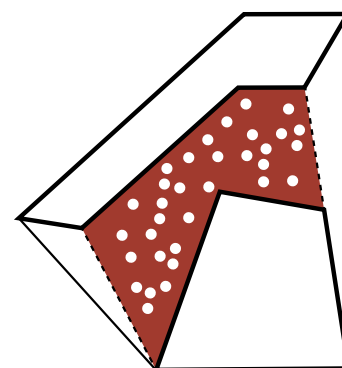
VANDRING I UTSTILLING

- fleksibelt innrettingsareal
- kontroll av dagslys
- billedspel

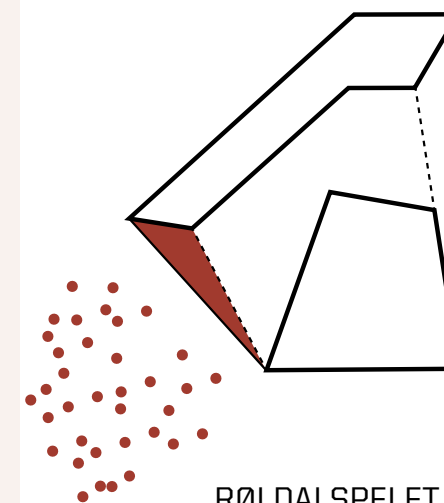
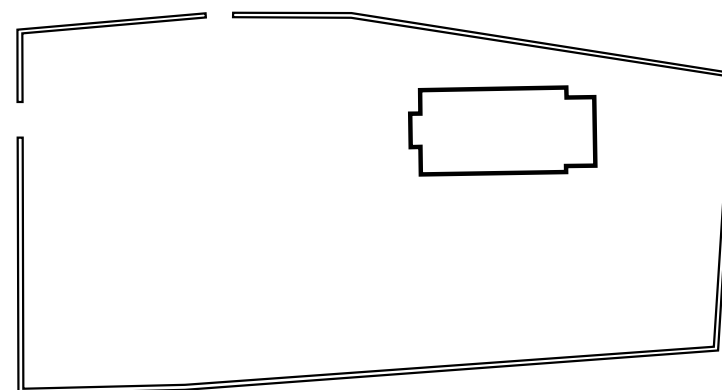
17 MAI

- favner om kirkebakken
- bearbeiding av plassen

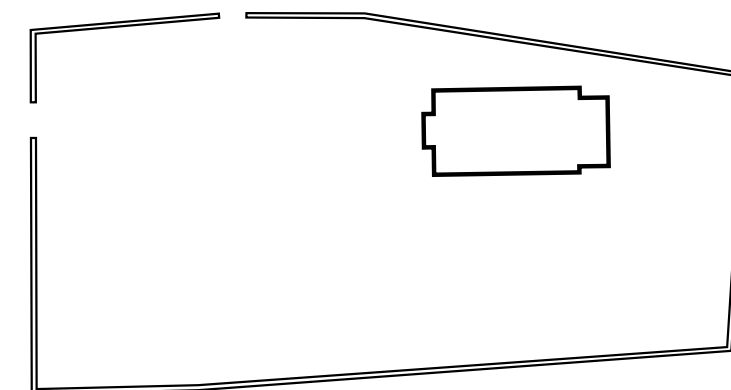
FESTLIG ANLEDNING

- fleksibelt areal
- naturlig samlingssted
- helårig kurslokale

RØLDALSPELET

- utescene
- flerbruk

NB: Teikningar frå konkurransen

An architectural rendering of the interior of the Røldal Pilgrimssenter. The space is a large, open-plan room with a high ceiling made of horizontal wooden slats. The walls are also clad in wood. A large section of the wall is composed of floor-to-ceiling glass panels, providing a panoramic view of the exterior. Outside, there is a green lawn, a stone wall, and a large, dark wooden church building with a steep, gabled roof. A man in a dark jacket is walking through the glass doors. Inside, there are several small, round wooden tables with matching chairs, some of which are occupied by people. The floor is made of large, light-colored stone tiles. The overall atmosphere is warm and modern, blending with the traditional architecture outside.

*– Århundrer med
pilegrimstradisjon,
i dialog med fremtidens
pilegrimskultur*

*– Eit livssynsope
stille rom i direkte
kontakt med natur
og kulturlandskap*

A modern, single-story building with a dark wood-clad exterior and a long, continuous glass facade. The building is situated in a lush, green landscape with tall grass and several trees. In the background, there are rolling hills and mountains under a clear sky. A paved path leads towards the building, and a few people are visible: a man standing near the entrance, and a woman and child walking away from the building on the right. The text "RØLDAL PILEGRIMSSENTER" is visible on the right side of the building's facade.

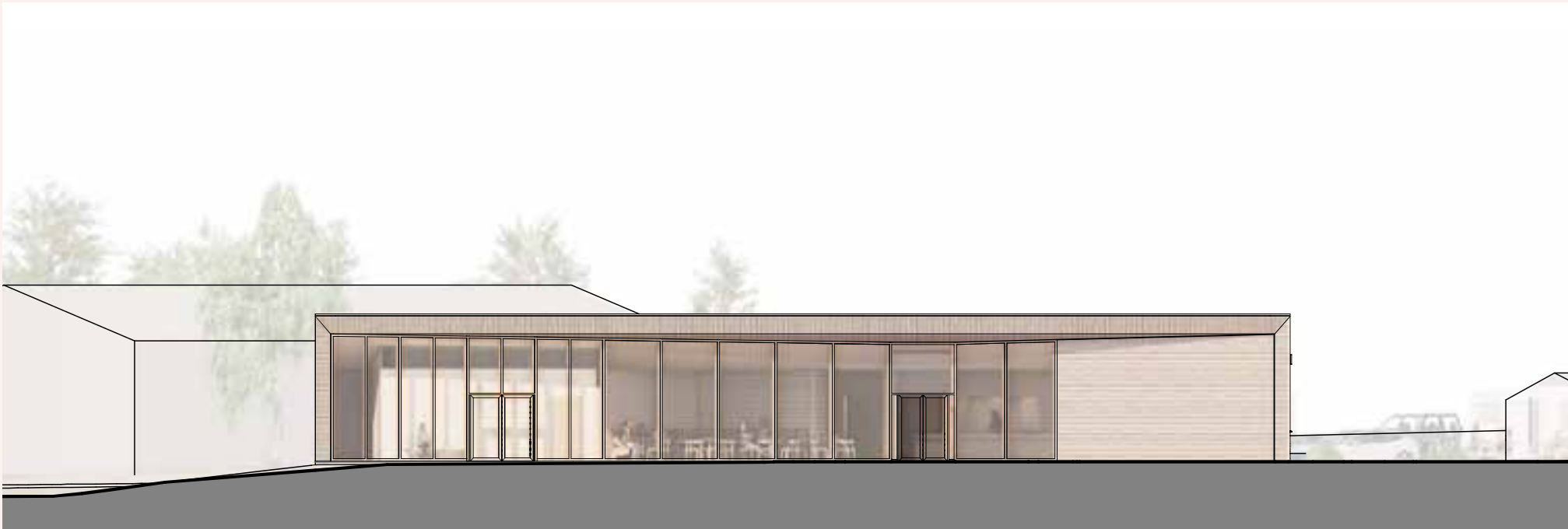
*– Eit moderne bygg som
speler saman med det
kraftfulle i stavkyrkja*

NB: Teikningar frå konkurransen

1:200 Fasade Øst

1:200 Fasade Sør

1:200 Fasade Nord-Vest

1:200 Fasade Sør-Vest

1:200 Fasade Nord

An aerial photograph of a small village in a valley. The village is surrounded by green fields and forests. In the background, there is a large lake and snow-capped mountains under a blue sky with some clouds. The text "7. Lokal forankring og eigarskap" is overlaid in the center of the image.

7. Lokal forankring og eigarskap

Pilegrimssenteret har sterk lokal og kommunal forankring i Røldal og Ullensvang, gjennom Røldal kultur- og pilegrimssenter AS som er eigd av Røldal Reiselivslag, Røldal bygdemuseum/bygdalag, Røldal sokneråd og Ullensvang kommune.

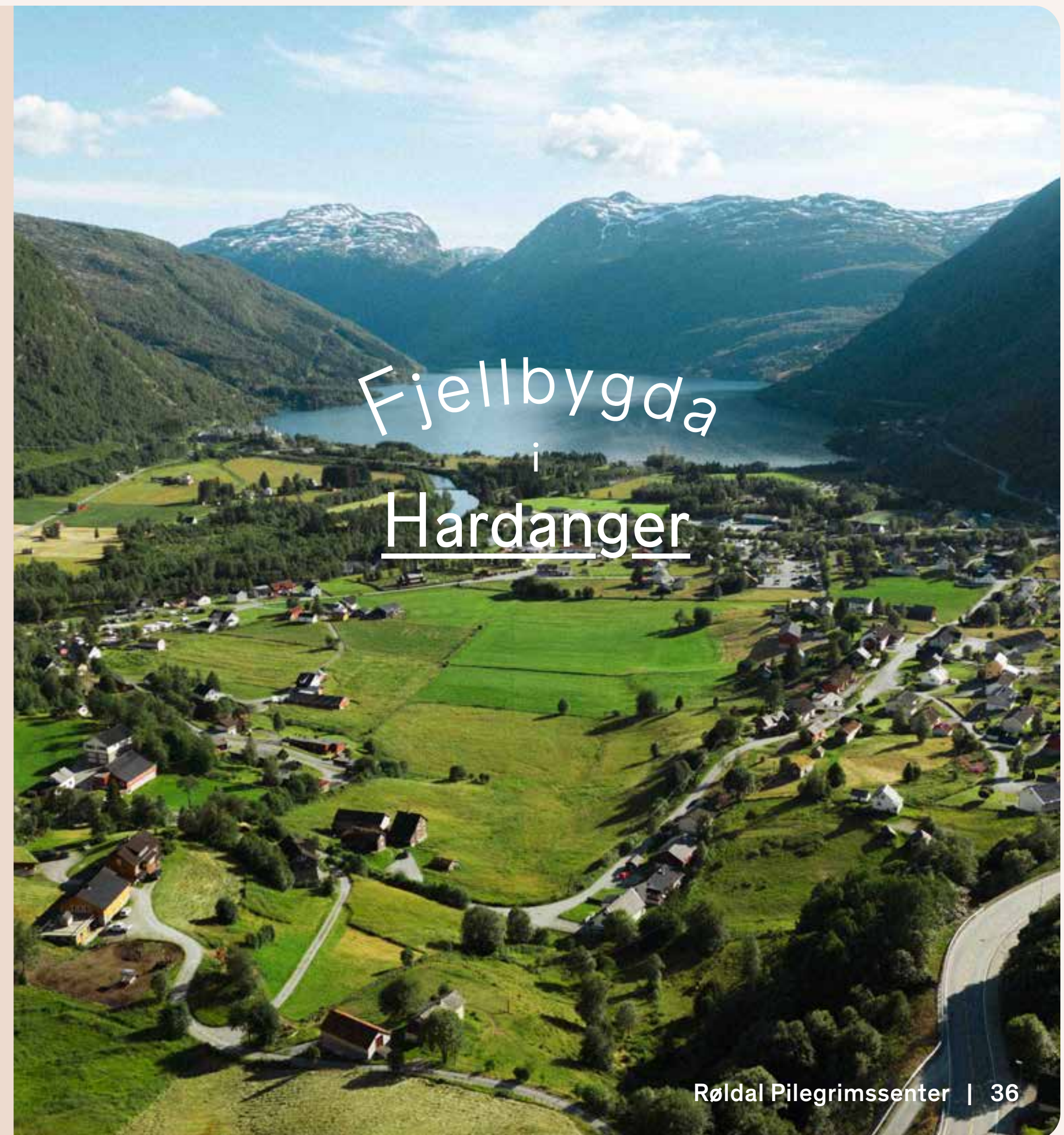
Røldal Reiselivslag representerer reiselivsnæringa og destinasjonsutviklinga i Røldal. Reiselivslaget består av ca 20 lokale reiselivsaktørar og arbeider for å utvikle Røldal som eit attraktivt, berekraftig og heilårleg reisemål – med fleire besøkande, lengre opphald, auka verdiskaping og sterkare bolyst som mål.

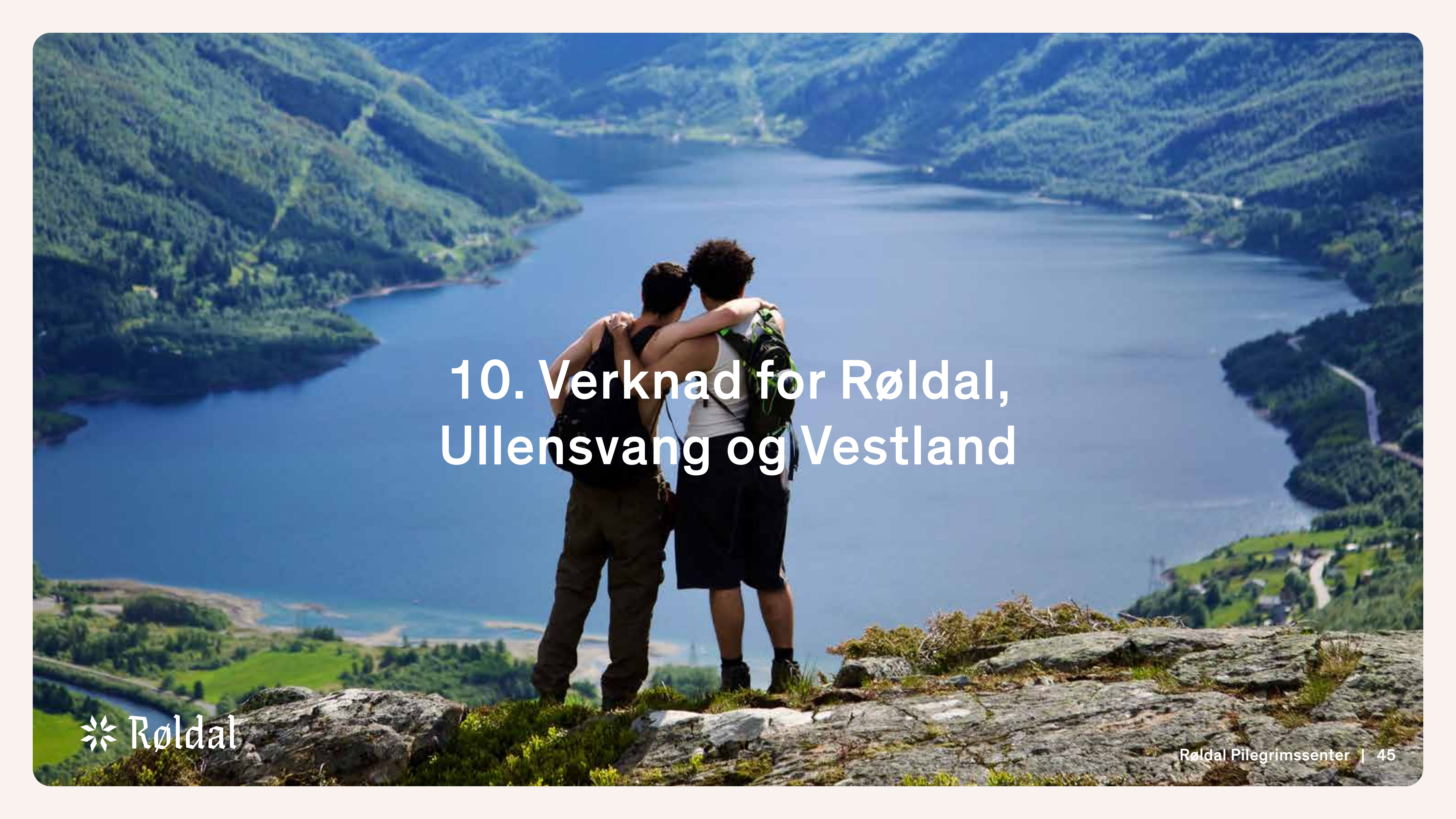
Røldal bygdemuseum viser bygda si historie med vekt på 1800-talet. Røldal bygdalag representerer lokalsamfunnet av i dag sine interesser.

Røldal sokneråd representerer kyrkja, kyrkjelyden og den levande pilegrims-tradisjonen knytt til Røldal stavkyrkje. Soknerådet er ein sentral part for å sikre respektfull forvaltning av det kyrkjelege, historiske og åndelege grunnlaget for prosjektet.

Ullensvang kommune representerer den offentlege forankringa og koplinga til kommunen sine strategiar for kultur, friluftsliv, næring, stadutvikling og berekraft. Kommunen si deltaking viser at Pilegrimssenteret ikkje berre er eit lokalt Røldal-prosjekt, men eit strategisk prosjekt for heile Ullensvang.

Saman bind eigarskapet saman reiseliv, lokalsamfunn, kyrkje og kommune. Det gir prosjektet brei legitimitet – både som kulturarvprosjekt, pilegrimssatsing, reiselivstiltak og bidrag til vidare utvikling av Røldal som levande fjellbygd.

A scenic landscape photograph of a Norwegian fjord. Two hikers, seen from behind, stand on a rocky ridge in the foreground, looking out over the water. The hiker on the left wears a dark tank top and cargo pants, while the one on the right wears a white tank top and shorts, carrying a backpack. The fjord is a deep blue, flanked by steep, forested green mountains. A small village is visible on a green slope to the right. The sky is clear and blue.

10. Verknad for Røldal, Ullensvang og Vestland

Ullensvang – Noregs friluftshovudstad

Ullensvang har valt visjonen om å vere Noregs friluftshovudstad – ein kommune der friluftsliv, natur, kultur og lokal identitet skal vere ein del av både omdømebygging, stadutvikling og verdiskaping.

Røldal Pilegrimssenter svarar direkte på denne satsinga. Senteret skal utvikle vandring som ei berekraftig oppleving med låg terskel, sterk lokal forankring og heilårleg verdi for bygda.

I prosjektplanen for Friluftshovudstaden blir det lagt vekt på at friluftsliv skal vere for alle aldrar, nivå og brukargrupper, at tilboda skal ha lokale særpreg, og at satsinga skal bidra til næringsutvikling, attraktivitet og sterkare identitet.

Pilegrimssenteret styrkjer særleg desse måla:

- **Friluftsliv for alle:** Vandring og pilegrimsopplevingar skal utviklast for ulike aldrar, nivå og motivasjonar – frå korte bygdevandringar til lengre historiske ferdselsvegar.
- **Tilgjengelege naturopplevingar:** Røldal skal få fleire tydelege inngangar til fjell, bygdevandring, stiar, ferdselsvegar og naturnære opplevingar.
- **Utvikling av attraksjonar:** Pilegrimssatsinag gir Ullensvang eit nytt nasjonalt målpunkt innan vandring og friluftsliv – i tillegg til Trolltunga, Dronningstien, Folgefonna og Hardangervidda.
- **Berekraft og lokal verdiskaping:** Satsinga byggjer på langsame opplevingar, eksisterande vegar og stiar, lokal formidling, guiding, overnatting, servering og heilårsaktivitet.
- **Identitet og vertskap:** Senteret skal bidra til at fleire opplever Røldal som ein tydeleg del av Ullensvang si friluftssatsing – og gi bygda ein sterkare rolle i kommunen sitt samla reiselivs- og friluftsbilete.

– Pilegrimssenteret styrkjer Ullensvang som friluftshovudstad!

Kulturen sin eigenverdi

Temaplan for kultur gir sterk forankring for Røldal Pilegrimssenter. Planen peikar på Røldal stavkyrkje og pilegrimstradisjonen som eit kulturelt fyrtårn, og løftar mellomalderhistoria med Agatunet, Røldal stavkyrkje/pilegrimstradisjonen og Kinsarvik kyrkje/vikinghistorie som ei prioritert satsing.

Pilegrimssenteret vil vere eit konkret grep for å realisere denne satsinga. Prosjektet styrkjer formidlinga av kulturarv, byggjer tradisjonar, identitet og fellesskap, og skaper ein ny og inkluderande kulturarena i Røldal. Samstundes underbyggjer de verdigrunnlaget i temaplanen gjennom berekraftig lokal verdiskaping, innovasjon, kultur for barn og unge – og utvikling av levande kulturarv for framtida:

- **Kulturelt fyrtårn:** Temaplanen løftar Røldal stavkyrkje og pilegrimstradisjonen fram som eit av Ullensvang sine viktige kulturelle fyrtårn.
- **Mellomalderhistorie som satsing:** Pilegrimssenteret byggjer direkte opp under kommunen si fyrtårnsatsing på mellomalderhistorie, saman med Agatunet og Kinsarvik kyrkje/vikinghistorie.
- **Kulturarv, identitet og fellesskap:** Senteret vil ta vare på og formidle ei unik historie som framleis skaper tilhøyrslø, lokal identitet og sterke fellesskap i Røldal og Ullensvang.
- **Møteplass og kulturarena:** Pilegrimssenteret kan bli ein attraktiv og inkluderande møteplass for innbyggjarar, pilegrimar, vandrarar, skular, frivillige, kulturaktørar og besøkande.
- **Kulturell verdiskaping:** Prosjektet kan styrkje reiseliv, arrangement, formidling, lokal næring og omdømme – og setje Ullensvang tydelegare på kartet som kulturkommune.

– Pilegrimssenteret styrkjer Ullensvangs kulturelle fyrtårn

Røldal Pilegrimssenter er ei investering i kulturarv, stadutvikling og framtidig verdiskaping.

**Senteret skal gjere Røldal si nasjonalt viktige pilegrimshistorie relevant for vår tid
– og skape aktivitet og verdi langt utover sjølve bygget.**

Verknad for Røldal

Eit nytt heilårleg tyngdepunkt

Stavkyrkja, pilegrimshistoria, fjellet og den levande bygda skal samlast i eitt tydeleg målpunkt.

Frå gjennomfart/øke antall overnattingsdøgn

Røldal/Skare har om lag 293 000 gjestedøgn årleg. Senteret skal gi fleire grunn til å stoppe, bli lenger og leggje att meir lokalt.

Meir heilårleg verdiskaping

Vandring, kurs, arrangement, guiding, servering og læringsprogram skal gi fleire overnattingar og større etterspurnad etter lokale varer og tenester.

Viktigare når E134 blir lagt utanfor bygda

Røldal skal utviklast frå gjennomfartsstad til eit mål folk aktivt oppsøker.

Verknad for Ullensvang

Eit nytt fyrtårn i kommunen

Pilegrimssenteret skal komplettere fjorden, frukta, sideren og Trolltunga med kulturarv, fjell, vandring og reiser med meining.

Ein større reiselivsgeografi

Røldal skal styrke fjellet og den sørlege delen av kommunen – og gi fleire gjester grunn til å oppleve meir av Ullensvang.

Betre fordeling av besøkstrafikken

Eit sterkt målpunkt i Røldal skal spreie trafikk og verdiskaping over eit større område og avlaste pressa reisemål langs fjorden.

Ein felles arena

Kultur, kyrkje, skule, frivilligheit og næringsliv skal få ein ny møteplass for aktivitet, formidling og samarbeid.

Verknad for Vestland / nasjonalt

Eit vestleg pilegrimsmål med nasjonal posisjon

Røldal skal løfte fram ein underutnytta del av Vestland og Norge si nasjonale kulturarv.

Nye samband aust–vest og nord–sør

Dei historiske vegane frå Vestland, Rogaland, Telemark, Sunnhordland, Setesdal og Numedal skal knyte Røldal tettare til nabokommunar, fylke og den nasjonale pilegrimsstrukturen.

Kulturarv som utviklingskraft

Prosjektet skal vise korleis kyrkje, historie, landskap og levande lokalsamfunn blir grunnlag for berekraftig reiseliv og distriktsutvikling.

Eit betydeleg langsiktig potensial

Ved nasjonal posisjon viser utviklinga at pilegrimsturisten er sterkt aukande med årleg vekst på 13–20 % langs etablerte, norske pilegrimsleier*

*Pilegrimsvandring i Noreg er i tydeleg vekst. Midtveisrapporten for Trondheim viser til årleg vekst på 13–20 % langs pilegrimsledene i perioden 2015–2025, med unntak av pandemiåra, og estimerer om lag 2 700 pilegrimar til Trondheim i 2029 – rundt 50 % fleire enn i 2025.

Oppsummering

Hvorfor Røldal som nasjonalt pilegrimsmål
er et kultur- og reiselivsprosjekt
med regional kraft:

1. **Pilegrimsturisten er sterkt aukande** med årleg vekst på 13–20 % langs etablerte, norske pilegrimsleier*.
2. **Ullensvang får eit nytt nasjonalt fyrtårn i fjellet** – som kompletterer fjord, frukt, sider, Trolltunga og Hardangervidda
3. Prosjektet underbyggjer **Ullensvangs strategi om å være friluftshovudstad i Norge.**
4. **Noreg treng eit nytt pilegrimsmål med internasjonal kraft** – Røldal har historia, stavkyrkja, krusifikset, fjellet og ferdselsvegane som skal til. Pilegrimssenteret skal samle denne heilskapen og gjere **Røldal si nasjonale pilegrimsarv relevant for vår tid.**
5. Røldal har allereie eit stort internasjonalt besøksgrunnlag, men treng betre struktur for å **gjere trafikken om til opplevingar, opphald og lokal verdiskaping.**
6. Røldal skal bli meir enn ein gjennomfartsstad når E134 blir lagt utanom bygda; fleire skal stoppe, **bli lenger og leggje att meir lokalt.**
7. Pilegrimssenteret skal skape **heilårleg aktivitet** gjennom vandring, guiding, kurs, utstillingar, arrangement, kafé, butikk og læring.
8. Dei seks **historiske pilegrimsvegane frå aust, vest, nord og sør** skal få ny betydning som moderne vandringsvegar mot Røldal.
9. Prosjektet opnar for **sterke regionale samarbeid** – med historiske pilegrimsvegar og nye vandringsprodukt som kan knyte Røldal og Ullensvang tettare til heile Vestland, Rogaland, Sunnhordland, Telemark, Setesdal og Numedal.

*Pilegrimsvandring i Noreg er i tydeleg vekst. Midtveisrapporten for Trondheim viser til årleg vekst på 13–20 % langs pilegrimsledene i perioden 2015–2025, med unntak av pandemiåra, og estimerer om lag 2 700 pilegrimar til Trondheim i 2029 – rundt 50 % fleire enn i 2025.

Så klatra eg høgt
for å lofta vedet,
høgt opp på nuden
for å se
inn
i meg sjøl

Gunnar Roalkvam

✻ Røldal

An aerial photograph of a scenic Norwegian valley. In the foreground, there are green fields and small clusters of houses. A winding road is visible on the right. In the middle ground, a large, calm lake is nestled between steep, forested mountains. In the background, more mountains are visible, some with patches of snow under a clear sky.

Takk for merksemda!

No ønskjer vi dialog om korleis Ullensvang, Vestland og staten saman skal løfte Røldal som nasjonalt pilegrimsmål.

Kontaktinfo

Styret – Røldal pilegrimssenter

Margit Gjörv
styreleder Røldal Pilegrimssenter

e-post: margjor@online.no
mobil: 976 72 091

Dag Sverre Ekkje
styremedlem

Marianne Turtveit
styremedlem

Lars O Seim
styremedlem

Oddbjørn Lynghammar
styremedlem

Toralv Mikkelsen
styremedlem

Anne-Lise Nassen
styremedlem

Prosjektleder

Kristin Koll
prosjektleder Stedsutvikling Røldal

e-post: kristin@al-dente.no
mobil: 930 31 052

